

การพัฒนาทักษะการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษา
วิชาชีพรู ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ
DEVELOPING PRESERVICE TEACHERS' THINKING SKILLS
THROUGH INTEGRATED THINKING SKILL ACTIVITIES

อัญชัน เพ็งสุข*

ANCHAN PENGSOOK

(Received: March 18, 2025; Revised: May 25, 2025; November 26, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพรูก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ และศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1/1 วิทยาลัยนาฏศิลปบุรีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ใช้ทุกคนในห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการคิด 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test for dependent sample ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีทักษะการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการคิด, การคิดบูรณาการ, กิจกรรมการเรียนรู้, จิตสำนึกทางจริยธรรม

Abstract

The objectives of this study were (1) to compare preservice teachers' thinking skills related to the enhancement of ethical consciousness before and after participation in integrated thinking skill activities, and (2) to examine

* ภาควิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยนาฏศิลปบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Department of General Education Lopburi College of Dramatic Arts Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

their satisfaction with the learning management implemented through these activities. The sample consisted of 30 first-year students (Class 1/1) enrolled at Lopburi College of Dramatic Arts during the first semester of the 2024 academic year, selected through cluster sampling, with all students in the classroom included as participants. The research instruments comprised: 1) lesson plans using integrated thinking skill activities, 2) a thinking skill assessment test, and 3) a student satisfaction questionnaire on learning management through integrated thinking skill activities. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and a t-test for dependent samples. The results revealed that students' post-instruction thinking skills were significantly higher than their pre-instruction scores at the .01 level of statistical significance. Additionally, students reported the highest level of satisfaction with the learning management implemented through integrated thinking skill activities.

Keywords : thinking skill development, integrated thinking, learning activities, ethical consciousness

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, น. 20) ในการยกระดับการผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ควรพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูที่มีการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาระบบการคัดกรองที่สะท้อนสมรรถนะวิชาชีพครู ปรับบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” เป็น “โค้ช” ที่อำนวยความสะดวกโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งสู่การยกระดับครูสู่วิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, น. 126-127) การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาและดนตรีศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง (พ.ศ. 2567) จึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความใฝ่รู้และเรียนรู้ในทักษะที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและจากการปฏิบัติ สามารถบูรณาการและ

ประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม มุ่งผลิตบัณฑิตครูมืออาชีพที่มีความรู้ และทักษะ ในศาสตร์ด้านนาฏศิลป์-ดนตรีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความศรัทธาในวิชาชีพครู ยึดมั่นและ ดำรงตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี, 2567, น. 4-6) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องเรียนรู้ทักษะในการออกแบบ การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะจำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้ที่มี ทักษะสำคัญในการเผชิญชีวิตในโลกที่มีกระแสของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะทำให้ เยาวชนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น ตัดสินใจอย่างถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาได้โดยวิธีการ ที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุขบนพื้นฐานของการ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาความเจริญในด้านต่าง ๆ ให้แก่สังคมทุกระดับ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2558, น. 10)

การคิดเป็นกระบวนการของสมองที่เป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์อันเป็นผล มาจากประสบการณ์เดิม สิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมที่เข้ามากระทบ ส่งผลให้เกิดความคิด ในการสามารถแก้ไขปัญหา หรือปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2553, น. 3-4) ขั้นตอนการคิดแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) การคิดขั้นระลึก (Recall) จัดเป็นทักษะ การคิดที่เป็นธรรมชาติเกือบเป็นอัตโนมัติและเป็นความสามารถในการคิดระลึกข้อเท็จจริง 2) การคิดพื้นฐาน (Basic) เป็นความเข้าใจความคิดรวบยอดเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน 3) การคิดขั้นวิเคราะห์ (Critical) เป็นความคิดที่ใช้ในการเชื่อมโยงและ ประเมินลักษณะทั้งหมดของทางแก้ปัญหา ประกอบด้วยการจำ เรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล เพื่อหาคำตอบที่มีเหตุผลได้ 4) การคิดขั้นสร้างสรรค์ (Creative) เป็นความคิดที่ซับซ้อน ความคิดระดับนี้จะนำไปสู่การผลิตสิ่งประดิษฐ์ที่คิดหรือจินตนาการ ขึ้นเอง (Krulik and Rudnick, 1993 น.3)

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดมีความสำคัญมาก ครูผู้สอนจึงต้อง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้ทันกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ครูมีส่วนในการหล่อหลอม พฤติกรรมของผู้เรียนให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง เหมาะสมด้วยการฝึกทักษะการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานความรู้ รู้รอบ รู้ลึก ฝึกทักษะการคิดสม่ำเสมอ พร้อมด้วยมีคุณธรรม จริยธรรม นำทางอย่างครบถ้วน ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และเป็นพลเมืองดี ที่มีคุณภาพของประเทศชาติ (สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ, 2552, น. 26) การจัดการเรียน การสอนแบบแยกส่วน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกกว่าวิชาต่าง ๆ ที่เรียนไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นถึง ความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน (Jacobs, 2001 น. 5-12) ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยนำแนวคิด เทคนิค และวิธีการเข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง และเข้าถึงแก่น

ของความรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างจริงจัง มีการระดมความคิดภายในกลุ่ม เป็นการพัฒนาด้านสังคมให้กับผู้เรียน (Slavin, 1995 น. 49-69) การคิดบูรณาการ เป็นการคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างสิ่งต่าง ๆ เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ โดยอาศัยความสามารถในการสังเกต การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การวินิจฉัยสถานการณ์ การมองปัญหา การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล รวมทั้งความสามารถในการสังเคราะห์ เพื่ออธิบายทำความเข้าใจเรื่องทั้งหมด นำไปสู่ความคิดที่สมบูรณ์เกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ (สุวิทย์ มูลคำ, 2554, น. 13) ทักษะที่จำเป็นสำหรับการฝึกคิดบูรณาการ จะทำให้มองเห็นส่วนย่อย ๆ มีความสัมพันธ์อาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามาทำหน้าที่ประสาน กลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว ทำให้เกิดความสมบูรณ์เป็นองค์รวม มีความเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผล ทำให้พัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นที่ต้องการของทุกสังคม อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การคิดบูรณาการไม่ใช่เป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ จึงเป็นบทบาทสำคัญของครูผู้สอนที่จะออกแบบการเรียนรู้ให้เด็ก พัฒนาระบวนการคิดบูรณาการ ได้มีนักการศึกษาเสนอแนวทางการพัฒนาการคิดบูรณาการไว้หลายแนวทาง แต่การที่จะฝึกให้ผู้เรียนคิดบูรณาการได้นั้น จำเป็นต้องฝึกทักษะการคิดต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนก่อน เพื่อส่งผลต่อการฝึกคิดบูรณาการได้ดี ตัวอย่างทักษะการคิดที่จำเป็นสำหรับการคิดบูรณาการ ได้แก่ 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการสำรวจ 3) ทักษะการรวบรวมข้อมูล 4) ทักษะการจัดระบบความคิด 5) ทักษะการจัดลำดับ 6) ทักษะการเปรียบเทียบ 7) ทักษะการวิเคราะห์ 8) ทักษะการให้เหตุผล 9) ทักษะการเชื่อมโยง 10) ทักษะการผสมผสานข้อมูล 11) ทักษะการสร้างความรู้ใหม่ 12) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2554: 15) การฝึกคิดบูรณาการ เป็นกระบวนการคิดที่ต้องมองความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งบนโลกนี้ว่ามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะองค์รวม การที่องค์ประกอบย่อยมีความเชื่อมโยงกันอย่างสมดุลง่าย ทำให้องค์ประกอบใหญ่มีความสมบูรณ์ หากส่วนย่อยใดบกพร่องย่อมมีผลกระทบต่อส่วนใหญ่ ขั้นตอนการฝึกคิด 4 ขั้นตอน คือ 1) ทลายกรอบความคิดเดิม เป็นการคิดที่ไม่ติดกรอบอยู่กับความคิดเดิม และเปิดโอกาสให้คิดได้อย่างครบถ้วน 2) เพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่ เป็นการเปิดโอกาสให้พิจารณาถึงสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องข้องกับเรื่องที่คิดในขั้นตอนที่ 1 อย่างครบถ้วน มีทุกแง่มุม และมีความเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผล 3) เชื่อมโยงร้อยรัดเป็นการนำเอาความคิดขององค์ประกอบย่อยมาเชื่อมโยงให้เห็นภาพใหญ่ที่เป็นเหตุเป็นผล 4) จัดความคิดให้เป็นระบบ เป็นการนำองค์ประกอบและปัจจัยอื่น ๆ ในขั้นตอนที่ 3 มาจัดระบบ ซึ่งเป็นเหตุผลจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์โดยพิจารณาองค์ประกอบหรือปัจจัยนั้น ๆ ควรอยู่ในช่วงใดตอนใดของเรื่องราวเหตุการณ์นั้น ๆ จึงจะเหมาะสมเหตุผลสมผลจนเกิดความสมบูรณ์ที่สุด การฝึกคิดบูรณาการตามขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอนได้นั้น จะต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการอย่างหลากหลายเพื่อมากระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดบูรณาการ ดังนี้ ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้ภาพ

เป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้บทกลอนเป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้คำและประโยค เป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้บทความหรือข่าวเป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้เพลง เป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้เส้นหรือสัญลักษณ์เป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้นิทาน เป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้คำคม คำขวัญและสุภาษิตเป็นแกน ฝึกคิดบูรณาการโดยใช้สถานที่และสิ่งแวดล้อมเป็นแกน และฝึกคิดบูรณาการโดยใช้วันสำคัญ ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นแกน (สุวิทย์ มูลคำ, 2554, น. 76-83)

จากการสอนนักศึกษาวิชาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษายังขาดทักษะกระบวนการคิดในการเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรม ทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นักศึกษาบางส่วนยังจัดลำดับความสำคัญของการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันไม่ได้ ขาดความรับผิดชอบในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน การทำกิจกรรมกลุ่ม ขาดทักษะการใฝ่รู้ใฝ่เรียน รวมถึงปัญหาในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างอย่างหลากหลายภายในชั้นเรียน ซึ่งจริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรมกฎศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, ออนไลน์) ในรายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ เน้นการเสริมสร้างกระบวนการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรม ในความเป็นพลเมืองดีของเยาวชนตามหลักพุทธธรรม ให้มีจิตสำนึกในด้านความรู้ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ การประพฤติปฏิบัติตนให้มีคุณลักษณะของพลเมืองที่ดี ได้แก่ 1) คุณลักษณะพื้นฐาน มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความมั่งคั่ง มี ความรับผิดชอบ 2) มีความรู้และทักษะ สามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน 3) ด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น การอยู่ร่วมกันและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 4) ด้านสังคม และวัฒนธรรม การเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์กร และ 5) ด้านเศรษฐกิจ เห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต ทำบัญชีรายรับรายจ่าย การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น (อัญชัน เฟื่องสุข, 2565, น. 192-193) การปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมและจริยธรรมที่ถูกต้อง ดีงาม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถ จำแนก แยกแยะความถูกต้อง ดีงามและความเหมาะสมได้ สามารถขจัดความขัดแย้งได้ด้วยเหตุผล มีความกล้าหาญทางจริยธรรมและแก้ไขปัญหาด้วยปัญญาและสามัคคี (ฉวีวรรณ สุวรรณภา, 2558, น. 16) การปลูกฝังให้นักศึกษาเกิดจิตสำนึกทางจริยธรรม เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ มาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิด ของนักศึกษาวชิชาชีพครู ให้นักศึกษาเกิดจิตสำนึกทางจริยธรรมในความเป็นพลเมืองดี

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ
- 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ

วิธีการศึกษา

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ การดำเนินการวิจัยในรูปแบบการทดลองแบบ one group pretest -posttest design (พิชิต ฤทธิ์จรรย์, 2559: 123-124)

ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยนาฏศิลปชลบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 57 คน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1/1 เป็นสาขานาฏศิลป์ศึกษาและนักศึกษาชั้นปีที่ 1/2 เป็นสาขาดนตรีศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยนาฏศิลปชลบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการคิด
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ

การพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา รายวิชาความเป็นครูวิชาชีพ เนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การพัฒนาทักษะการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรม แล้วจึงจัดทำแผนการจัดการการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ได้แก่ จิตสำนึกทางจริยธรรมด้านคุณลักษณะพื้นฐาน ด้านความรู้และทักษะ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะจัดกิจกรรมฝึกทักษะ การคิดบูรณาการตามแนวการสอนคิดบูรณาการของ สุวิทย์ มูลคำ มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ทลายกรอบความคิดเดิม 2) เพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่ 3) เชื่อมโยงให้ร้อยรัด และ 4) จัดความคิดให้เป็นระบบ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ (IOC) ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิด ศึกษาทักษะการคิดขั้นสูงที่ต้องการวัด คือ 1) การวิเคราะห์ 2) การสังเคราะห์ และ 3) การสร้างสรรค์ ศึกษาและสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิด เรื่อง การเสริมสร้างกระบวนการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรม เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบคำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัด การใช้ภาษาและความตรงตามเนื้อหา เพื่อพิจารณาคัดขีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) นำแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1 มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 วิทยาลัยนาฏศิลปบุรี ที่เคยเรียนรายวิชานี้มาแล้ว จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบ วิเคราะห์แบบทดสอบรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยมีค่าความยากง่ายระหว่าง .32 -.79 ค่าอำนาจจำแนก แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .40 -.65 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกและปรับปรุงแล้ว จำนวน 30 ข้อ หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้เท่ากับ .80 และนำแบบทดสอบที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ ศึกษาวิธีการสร้างและสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967, น. 90-95) ตามเกณฑ์ ดังนี้

คุณภาพระดับ 5 ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

คุณภาพระดับ 4 ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก

คุณภาพระดับ 3 ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

คุณภาพระดับ 2 ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

คุณภาพระดับ 1 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคัดขีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ (IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 วิทยาลัยนาฏศิลปบุรี ที่เคยเรียนรายวิชานี้มาแล้ว จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้เท่ากับ .71 หลังจากนั้นนำไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการคิด เรื่อง การเสริมสร้างกระบวนการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรม และบันทึกไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pretest)

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง จำนวน 5 สัปดาห์ เวลารวม 12 ชั่วโมง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้สอนเสนอกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ โดยใช้รูปภาพคำกลอน และสถานการณ์ เป็นแกนในการนำเสนอข้อมูลตามที่แผนการสอนกำหนดในแต่ละแผน เนื้อหาที่ใช้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการประพุดิ ปฏิบัติตนให้มีคุณลักษณะของพลเมืองที่ดี ได้แก่ คุณลักษณะพื้นฐาน การมีความรู้และทักษะ ด้านการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนศึกษากิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการตามแนวของ สุวิทย์ มูลคำ ดังนี้ 1) ทลายกรอบความคิดเดิม 2) เพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่ 3) เชื่อมโยงให้ร้อยรัด 4) จัดความคิดให้เป็นระบบ ให้เข้าใจ แล้วแบ่งกลุ่มช่วยกันระดมความคิด ทำกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการทั้ง 4 ขั้นตอนตามลำดับ

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนเสนอทักษะการคิดที่ได้ในแต่ละขั้นตอน ลงในใบกิจกรรม เป็นมติของกลุ่มแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน หรือติดป้ายบนผนังในห้องเรียน

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันอภิปรายผลการคิดบูรณาการว่าแต่ละกลุ่ม มีความคิดสอดคล้องกันหรือไม่ เพราะเหตุใด และจะนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร

3. ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการคิด เรื่อง การเสริมสร้างกระบวนการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรม และบันทึกไว้เป็นคะแนนหลังเรียน (Posttest)

4. ดำเนินการวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ โดยให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมิน

5. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้กระบวนการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การทดสอบเปรียบเทียบคะแนน Pretest กับคะแนน Posttest โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent Sample อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

จากการวิจัยสรุปผลการได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน (pretest) กับคะแนนหลังเรียน (Posttest) ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ (n = 30)

การทดสอบ	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	SD	t	df	Sig (2-tailed)
คะแนนสอบก่อนเรียน	30	15.53	1.74	-29.09	29	0.00*
คะแนนสอบหลังเรียน	30	25.43	1.25			

*P < .01

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน (pretest) กับคะแนนหลังเรียน (Posttest) ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการของนักศึกษาวิชาชีพครู จำนวน 30 คน (n = 30) พบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ $\bar{x} = 15.53$ SD = 1.74 และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ $\bar{x} = 25.43$ SD = 1.25 แสดงว่า นักศึกษามีทักษะในการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	SD	เกณฑ์การประเมิน
1	ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ	4.52	0.41	มากที่สุด
2	ความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ	4.58	0.55	มาก
3	ความพึงพอใจการทำกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน	4.43	0.72	มากที่สุด
4	ความพึงพอใจในขั้นการทลายกรอบความคิดเดิม	4.62	0.54	มากที่สุด
5	ความพึงพอใจในขั้นการเพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่	4.69	0.60	มากที่สุด
6	ความพึงพอใจในขั้นการเชื่อมโยงให้ร้อยรัด	4.38	0.63	มาก
7	ความพึงพอใจในขั้นการจัดความคิดให้เป็นระบบ	4.52	0.60	มากที่สุด

ตารางที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	SD	เกณฑ์การประเมิน
8	ความพึงพอใจในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มและในชั้นเรียน	4.87	0.50	มากที่สุด
9	ความพึงพอใจในการการสังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเอง	4.72	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.59	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ) ภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$ SD= 0.56) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อที่ 8 ความพึงพอใจในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มและในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.87$ SD = 0.50) รองลงมา ข้อที่ 9 ความพึงพอใจในการการสังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.72$ SD = 0.49) และข้อที่ 5 ความพึงพอใจในชั้นการเพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่ ($\bar{x} = 4.69$ SD = 0.60)

สรุป

จากการศึกษาผลการพัฒนาทักษะการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครูแล้ว ผู้เรียนมีทักษะการคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกทางจริยธรรมด้านคุณลักษณะพื้นฐาน ด้านความรู้และทักษะ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ จากกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ทลายกรอบความคิดเดิม เพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่ เชื่อมโยงให้ร้อยรัด และจัดความคิดให้เป็นระบบ สามารถนำการพัฒนาทักษะการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรมไปใช้ในชีวิตรจริงได้

2. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ พบว่า ภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความพึงพอใจในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มและในชั้นเรียน รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการสังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจในชั้นการเพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการพัฒนาทักษะในการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากกิจกรรมฝึกทักษะบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างสิ่งต่าง ๆ เหตุการณ์หรือเรื่องราว โดยอาศัยความสามารถในการสังเกต รวบรวมข้อมูลการวินิจฉัยสถานการณ์ เพื่อนำไปสู่ความคิดที่สมบูรณ์เกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ กิจกรรมที่นำมาให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดจากรูปภาพและข้อความเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ใกล้ตัว ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็นขั้นตอนได้ มีการขยายกรอบความคิดเดิม เพิ่มขยายกรอบความคิดใหม่ เชื่อมโยงให้ร้อยรัดและจัดความคิดให้เป็นระบบมีการทำงานเป็นทีม ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกระบวนการคิด สอดคล้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างกระบวนการคิดด้วยจิตสำนึกทางจริยธรรม สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2562, น. 142) กล่าวว่ากระบวนการคิดเป็นกระบวนการทางสติปัญญา ซึ่งอาศัยสิ่งเร้าและภาพแวดล้อมที่เหมาะสมการฝึกทักษะการคิดการใช้ลักษณะการคิดแบบต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการคิดที่หลากหลาย จะช่วยให้การคิดอย่างจริงจังและอย่างมีเป้าหมายของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพมากขึ้น เช่นเดียวกับสุคนธ์ สินธพานนท์ (2558, น. 107) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการช่วยให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ ฝึกทักษะการคิดหลายรูปแบบ ทำให้คิดได้กว้างขวางหลายด้าน และรู้จักการผสมผสานความรู้และทักษะต่าง ๆ เกิดประสบการณ์พร้อมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ สุวรรณภา (2558, น. 15-18) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อเสริมทักษะการคิดในรายวิชาสัมมนาสังคมศึกษา ของนิสิตสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ พบว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดด้าน การสื่อความหมาย การตั้งคำถามในเรื่องของการกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา เหตุผลที่ศึกษาวัตถุประสงค์ของการศึกษาร่วมกัน มีการวางแผนร่วมกัน และความพึงพอใจ การเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะการคิด อยู่ในระดับดีมาก

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) อาจเนื่องมาจากกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้และดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ ชี้แนะ กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2558, น. 135-137) ที่กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีในห้องเรียน มีผลต่อการเรียนการสอนและเจตคติที่ดีของผู้เรียน ห้องควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่นเดียวกับกับ อัญชัน เพ็งสุข (2565, น. 25) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นแบบ Active Learning ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกรณีศึกษา เป็นต้น บางครั้งสามารถจัดกิจกรรมบูรณาการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครบทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณณดา แจ้งพลอย (2564, น. 74) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 38.56$ และ 19.43 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายข้อของการประเมินความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13 - 4.43$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรม ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ ผู้สอนต้องกำหนดเหตุการณ์หรือเรื่องราวให้เหมาะสม กระตุ้นความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และทำกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด

2. ในการจัดกิจกรรม การทำงานเป็นทีมต้องเริ่มจากการฝึกคิดแบบไม่ซับซ้อน แล้วจึงฝึกคิดแบบที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ ไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหา หรือรายวิชาอื่น ๆ ได้

2. ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการคิดมาใช้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรม ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ศักยภาพ และบริบทของผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะในการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการคิดบูรณาการ ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู อาจารย์และนักศึกษาที่มีส่วนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้

รายการอ้างอิง

- ฉวีวรรณ สุวรรณภา. (2558). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อเสริมทักษะการคิด ในรายวิชาสัมมนาสังคมศึกษาของนิสิตสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* 3(2), 1-19.
- ทิศนา ขัมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 23). ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). *การพัฒนาการคิด.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9199 เทคนิคพรินติ้ง.
- ปุลณดา แจ้งพลอย. (2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.* [ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2558). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (ม.ป.ป.). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.*
<https://dictionary.orst.go.th/>
- วิทยาลัยนาฏศิลปชลบุรี. (2567). *หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง (พ.ศ. 2567).* วิทยาลัยนาฏศิลปชลบุรี.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566- 2570)*.
https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่...เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9199 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ, (2552). *พัฒนาทักษะการคิด...พิชิตการสอบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). เลียงเชียง.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2554). *กลยุทธ์...การสอนคิดบูรณาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ภาพพิมพ์.
- อัญชัน เพ็งสุข. (2565). *แนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*. พรินท์ติ้ง.
- _____. (2565). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ความเป็นครูวิชาชีพ*. วิทยาลัยนาฏศิลปพบุรี.
- Jacobs, G. M. (2001). *Learning Cooperative Learning Via Cooperative Learning. A Sourcebook of Lesson Plans for Teacher Education on Cooperative Learning*. (Reprinted). SEAMEO.
- Krulik, Stephen and Rudnick, Jesse A. (1993). *Reasoning and Problem Solving A handbook for Elementary School Teachers*. Inc.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. Wiley & Son.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*. Boston: Allyn and Bacon.